

LURKÓ
ISKOLA-ELŐKÉSZÍTŐ PROGRAM
MÓDSZERTAN

Novum Könyvklub

Összeállította:

PAP JÁNOSNÉ

Illusztrációk:

Baki Szilvia

Kiadja a Novum Könyvklub Kft.

www.novumkonyv.hu

ISBN 978-615-5581-53-3

A kiadó a kiadói jogot fenntartja. A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű,
sem annak része semmiféle formában nem sokszorosítható.

A kiadásért felel a Novum Könyvklub ügyvezetője

Szerkesztő: Manxhuka Afrodita

Anyanyelvi lektor: Gellér Tibor

Tördelés: Kreatív Design Bt.

Pannónia Nyomda Kft.

Felelős vezető: Cseh Katalin

Tartalom

Bevezető a Lurkó iskola-előkészítő program használatához	5
Készüljünk együtt az iskolakezdésre!	9
I. félév	10
II. félév	20
Iskolaalkalmassági felmérés	28
Iskolaalkalmassági felmérés – Összesítőlap	36
Melléklet	38
Iskolaalkalmassági felmérés mellékletei	90

Bevezető

a Lurkó iskola-előkészítő program használatához

A *Lurkó iskola-előkészítő program* célja, hogy játékos formában fejlessze a gyerekeknél azokat a készségeket, képességeket, melyek az iskolakezdéshez elengedhetetlenül szükségesek. Segítségével nagyobb esélyt adunk a problémamentes iskolakezdésre. A játékos fejlesztésnek köszönhetően a gyermekek 6-7 éves korukra elérik az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Minden gyermek más és más. Eltérő fejlettségi szinten vannak. Nagyon fontos, hogy a gyermekek egyéni fejlődési ütemükben fejlődhessenek, szeretetteljes légkör vegye őket körül, hiszen ilyen légkörben fejlődhetnek a legnagyobb ütemben. A gyermekek fogadják el egymást, legyenek toleránsak egymás iránt! A programban részt vevő gyermekek a környezetükben jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező, együttműködésre képes és az iskolai életre alkalmas egyénekké válnak. A foglalkozásokkal megelőzhetővé válik vagy enyhíteni lehet a későbbi tanulási zavarok kialakulását.

Az iskola-előkészítő programunkat minden évben a tanköteles korú gyermekeknek szervezzük meg. Mivel egyes csoportban dolgozunk, ezért a kisebb gyerekek folyamatosan figyelemmel kísérik a „nagyok” tevékenységeit, így nagyon várják ők is, hogy bekerüljenek ebbe a csoportba. Minden gyermek kap egyéni feladatot; ezzel kiküszöböljük, hogy a jobb képességű gyermek megmondja a másik helyett a válaszokat. A feladatok között vannak egyéni és csoportos feladatok is. Az egyéni feladatoknál személyre szabott feladatot kapnak a gyerekek. Mivel a feladatok nagyon változatosak, játékosak, ezért nagyon szeretik őket a gyerekek. A foglalkozásokat szeptemberben kezdjük el, és május végén fejezzük be. Hetente egy alkalommal tartjuk, általában mindig ugyanazon a napon, így a gyermekek pontosan tudják, hogy még hányat kell aludniuk a foglalkozásig. Közben február–márciusban elvégezzük az iskolaalkalmassági felméréseket, így április–májusban az egyéni fejlesztésekkel még fejleszthetőek azok a területek, amelyek esetleges hiányosságaira a vizsgálat során fény derül. A foglalkozások anyaga a 25 éves gyakorlatom során alkalmazott módszerek, fejlesztőjátékok gyűjteménye logikusan felépítve, a fokozatosság elvének figyelembevételével. Az éves terv anyagához elkészültek a *Lurkó iskola-előkészítő feladatlapok*, amelyek szorosan kapcsolódnak a programhoz, és minden héthez találhatóak bennük feladatok. A kettőt együtt kell használni az eredményes fejlesztés érdekében.

Minden héten bekarikázzuk azoknak a lapoknak a számát, amelyeket a foglalkozásokon átvettünk, és mindig van egy házi feladat, amelyet otthon, a szülők figyelme mellett kell elkészíteni. Ezt a lap tetején lévő szám bekarikázásával és egy házikó odarajzolásával jelezzük a szülő felé. Így a szülők már itt, az utolsó évben megszokják, hogy oda kell figyelni a gyermekükre, és le kell ülni mellé a feladatok átismétléséhez s az otthoni feladat elvégzéséhez. A gyermekeket a könyv használatával arra neveljük, hogy vigyázzanak a könyvre, ne firkálják össze, ne egyenek rajta, ne számárfülezzék, ne színezzenek benne erős nyomatékkal – ezzel fejlesztjük a gyermekek finommotorikáját. Mivel a könyvet minden héten hazaviszik, az óvodában már gyakorolt témákat, típusfeladatokat otthon át tudják ismételni a szülőkkel, és ha problémát észlelnek, gyakorolhatnak. Minden foglalkozás elején ellenőrizzük a házi feladatot, a foglalkozás végén pedig értékeljük a foglalkozáson nyújtott teljesítményt. A gyermekek így két matricát kaphatnak, amelyet ők választhatnak ki. Ezeket beragasztjuk a könyv elejére és hátuljára. Így nem vesztek el, és folyamatosan számolhatják, hogy mennyit gyűjtöttek már belőle.

A foglalkozások anyagát úgy állítottuk össze, hogy egyéni és frontális feladatok egyaránt megtalálhatóak benne. A feladatok változatosak, betartják a fokozatosság elvét. A bátortalanabb gyerekek később kezdenek el egyéni feladatokban szerepelni, hiszen a legfontosabb a sikerélmény biztosítása és a kudarcélmény elkerülése.

A program igyekszik megvalósítani minden olyan képességterület fejlesztését, amely elengedhetetlen a sikeres iskolakezdéshez. A feladatok nagyon játékosak, így minden gyermek szívesen végzi el őket. A feladatok közül lehet válogatni a csoport teherbírásához igazodva, hiszen nem minden gyerekcsoport terhelhető egyformán, és a gyermekek sem egyformák.

Az óvónők számára nagyon fontos döntés, hogy a gyermekeket mikor engedjék el az iskolába. Hogy melyik gyermek mikor válik iskolaéretté, az a gyermekeknél nagyon változó. Úgy gondolom, hogy a sikeres iskolai teljesítmény előfeltétele, hogy csak olyan gyermek kerüljön be az iskolába, aki testileg, lelkileg és szociálisan is megérett az iskola megkezdésére. Mivel a könyvet a gyermekek minden héten hazaviszik, így a szülők folyamatosan figyelemmel kísérhetik gyermekük teljesítményét. Tapasztalatom szerint, emiatt könnyebben elfogadják azt a szakvéleményt is, ha még egy év óvodai nevelést javasolunk. A legfontosabb, hogy a gyermekek érdekeit tartsuk szem előtt, amikor meghozzuk ezt a felelősségteljes döntést. Az iskolaalkalmassági felmérés elvégzése, annak eredménye segít minket, óvónőket ennek a döntésnek a meghozatalában.

Minden év elején a szülőknek segédanyagot adunk ki, hogy mi mindent kell tudniuk a gyermekeknek az iskolaalkalmassági felmérésen, s ott milyen típusú feladatok várhatóak. A szülők nagyon örülnek ennek a tájékoztatásnak, mert sokan nincsenek tisztában az elvárásokkal. Ha valamelyik gyermek nehezebben teljesíti a feladatokat, ezt a szülő is észreveszi otthon, a könyv feladatainak elvégzése közben. Sokszor éppen ők kérik, hogy küldjük el szakemberhez, vagy adjunk segítséget az otthoni egyéni fej-

lesztéshez. A gyermekek iskolaalkalmassági felmérését minden évben februárban–márciusban végezzük el, az iskolai beíratás előtt. A vizsgálatokat az általunk összeállított vizsgálati anyag segítségével végezzük el, amelynek kiértékelését és a feladatlapokat megmutatjuk a szülőknek, és megbeszéljük velük tapasztalatainkat. A vizsgálat elvégzése lehetőséget ad a gyermekek fejlettségi szintjének a megállapítására, és rámutat az esetleges problémás területekre, hiányosságokra. Az addigi tapasztalataink és a vizsgálat eredménye alapján eldönthető, melyik gyermek mehet iskolába, és melyik nem. Akinél nem tudjuk egyértelműen eldönteni, azt a gyermeket a Nevelési Tanácsadóba irányítjuk, és szakvéleményt kérünk. A vizsgálat eredményét részletesen bemutatjuk és elmagyarázzuk a szülőknek, vagy családlátogatás keretében, vagy személyes beszélgetés formájában az óvodában, ahogy a szülők igénylik. Örülünk annak, ha ezeken mind a két szülő részt vesz. Általában ők is nagyon várják ezeket a beszélgetéseket. Úgy gondolom, hogy ez jól bevált módszer arra, hogy a szülők megértsék: csak közösen, együtt tudjuk a gyermekeket fejleszteni, és csak közös munkával érhető el, hogy a gyermekük iskolaéretté váljon. Segít abban is, hogy a szülők el tudják fogadni, ha az óvónői szakvéleményünk szerint a gyermeküknek még egy évet az óvodában kell töltenie. Meg kell érteniük és el kell fogadniuk, hogy ez a gyermekük érdeke.

A *Lurkó iskola-előkészítő program* tartalmazza az általunk használt iskolaalkalmassági felmérés anyagát.

A Lurkó iskola-előkészítő program alkalmazásának várható eredményei:

- A gyermekek játékos fejlesztések segítségével érik el az iskolaérettséget.
- Kialakulnak azok a készségek, képességek, amelyekre az iskolaérett gyermeknek szüksége van.
- Az iskolaalkalmassági felmérésen jól teljesítenek a gyermekek.
- Sikeresen kezdik el az első osztályt, hiszen birtokában vannak az ehhez szükséges ismereteknek.
- A szülők folyamatosan figyelemmel kísérhetik gyermekük fejlődését, teljesítményét.
- A gyermekek szorongásmentesen várják az iskolakezdést.
- A gyermekek döntő többsége év végére eléri az iskolaérettségi szintet.
- Csökken azoknak a gyermekeknek a száma, akiknek még egy évig óvodai fejlesztésben kell maradniuk.
- A differenciált fejlesztésnek köszönhetően minden gyerek a saját egyéni ütemében fejlődhet, nem éri kudarcélmény.
- Kialakul a gyerekek feladattudata – ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Nő a kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk és önfegyelmük.

Feltételek a program megvalósításához:

- A program bármilyen településen megvalósítható.
- Előnyös a kis létszámú csoport (15–20 fő).
- Különösebb személyi és eszközigénye nincs, az óvodában található játékok elegendőek.
- Az óvónő legyen elkötelezett a hivatása iránt, támogassa a differenciált fejlesztést!
- Eszközigényében nem tér el a hagyományosan működő óvodáktól, az óvónő kreativitásán múlik, hogy milyen eszközökkel valósítja meg a tervezett feladatokat.

Hol ajánlott a program megvalósítása?

- Bármelyik óvodában megvalósítható.
- Előnyös kis létszámú csoportban megvalósítani, hiszen nagyobb a lehetősége a differenciált segítségnyújtásra (15 fő).
- Nagyobb létszámú, homogén csoportban érdemes két csoportban megvalósítani a programot.
- Differenciált fejlesztést támogató óvodapedagógusok tudják a leghatékonyabban alkalmazni.
- A program megvalósításához mindent készen kap az óvodapedagógus.
- Különösebb személyi és eszközigénye nincsen.
- A kipróbálás vegyes életkorú csoportban történt, de homogén összetételű csoportban is megvalósítható.
- Hatékonyan alkalmazható olyan csoportokban, ahol magas a HH-s, HHH-s gyermekek száma.

*Készüljünk együtt
az iskolakezdésre!*

I. félév

Szeptember

Hét	A hét témája	Fejlesztési területek	Fejlesztési forma	Eszközök
1.	<ul style="list-style-type: none"> • Köszöntés, ismerkedés a könyvvel • Bemutatkozás • <i>Rajzold le magadat a könyvbe! Mi a neved, szüleid neve?</i> (Feladatlapok I., 1. feladat) • Állatok mozgásának utánzása (medve, róka, béka, nyúl). • <i>Mire gondoltam?</i> – Tulajdonság felsorolásával fenti állatok felismerése. • Három állat képének felmutatása, megfigyelés, majd emlékezetből felsorolás (Képek az 1. mellékletből). • Sorrendiség: <i>Mi változott meg?</i> – A gyermekek becsukják a szemüket, a pedagógus felcseréli két kép helyét. • Megnevezem az állatot. <i>Mit tudsz róla?</i> • Baloldal megismertetése. <i>Melyik évszakot ábrázolja a kép? Mit tudsz a nyárról? Mit lehet nyáron csinálni?</i> (Feladatlapok I., 2. feladat) • Otthoni feladat: <i>Színezd ki a balra néző állatot pirosra!</i> (Feladatlapok I., 3. feladat) 	<p>Mozgásfejlesztés</p> <p>Ismeret bővítése</p> <p>Emlékezetfejlesztés</p> <p>Sorrendiség, sorszámok</p> <p>Szókincsbővítés</p> <p>Beszédkésztség fejlesztése</p> <p>Téri irányok fejlesztése</p>	<p>Frontális Egyéni</p> <p>Frontális</p> <p>Frontális</p> <p>Frontális</p> <p>Frontális</p> <p>Egyéni</p> <p>Egyéni</p>	<p>Feladatlapok I., ceruza</p> <p>Állatok képei</p> <p>Melléklet</p> <p>Feladatlapok I.</p> <p>Feladatlapok I., ceruza</p>
2.	<ul style="list-style-type: none"> • Beszélgetés: Nyár jellemzői. <i>Mit ábrázol a kép? Ki mit csinál rajta? Te mit szoktál csinálni nyáron?</i> (Feladatlapok I., 4. feladat) • Szavak gyűjtése megadott hanggal: <i>a, b, c.</i> • Egyre hosszabb mondatok visszamondása: <i>Elmegyek nyaralni.</i> <i>Autóval megyek nyaralni.</i> <i>A Balatonra autóval megyek nyaralni.</i> <i>A Balatonra autóval megyek nyaralni, ahol sokat fürdöm.</i> <i>A Balatonra autóval megyek nyaralni, ahol sokat fürdöm és kirándulok.</i> • Ritmus visszatapsolása • Bal irány ismétlése: <i>Színezd ki a képen a balra haladó madarakat, hajókat, halakat!</i> (Feladatlapok I., 5. feladat) • <i>Keresd meg, mi nem illik a többi közé!</i> (Feladatlapok I., 6. feladat) • Otthoni feladat: Hasonlóság – <i>Keresd meg azt a képet, amelyik ugyanolyan, mint az első!</i> (Feladatlapok I., 7. feladat) 	<p>Meglévő ismeretek összegyűjtése</p> <p>Szókincsbővítés</p> <p>Emlékezet fejlesztése</p> <p>Ritmusérzék fejlesztése</p> <p>Figyelem fejlesztése</p>	<p>Frontális</p> <p>Frontális Egyéni</p> <p>Egyéni</p> <p>Frontális Egyéni</p>	<p>Képek a nyárról, Feladatlapok I.</p> <p>Feladatlapok I., ceruza</p> <p>Feladatlapok I., ceruza</p> <p>Feladatlapok I., ceruza</p>

Hét	A hét témája	Fejlesztési területek	Fejlesztési forma	Eszközök
3.	<ul style="list-style-type: none"> Beszélgetés: saját név, szülei neve, lakhely, beszélgetés a családról. (Feladatlapok I., 8. feladat) Válaszd ki tíz állat képe közül emlékeztetőből azt a hármat vagy négyet, amit felsorolok! Figyeld a sorrendre! (Képek a 2. mellékletből) Hogy hívjuk egy szóval a karikákban lévő rajzokat (növények, víziállatok, gyümölcsök)? Fel tudsz még sorolni odatartozókat? (Feladatlapok I., 9. feladat) Tárgyak hangjának felismerése (pohár, kanál, asztal, dob, papír), sorrendiség. Különböző mozdulatokat mutatok. Jegyezd meg és utánozd le! (Pl.: leülök tízóraizni, fogat mosok, fésülködöm, készülök a lefekvéshez stb.) Jobb irány megismerése: Mit láatsz a fiútól jobbra? Melyik évszakot ábrázolja a kép? Mit tudsz az ősről? (Feladatlapok I., 10. feladat) Otthoni feladat: Színezd ki a jobbra néző állatokat kékre! (Feladatlapok I., 11. feladat) 	<p>Emlékezet fejlesztése</p> <p>Emlékezet fejlesztése, sorrendiség</p> <p>Szókincsbővítés</p> <p>Hallási figyelem fejlesztése</p> <p>Figyelem és mozgás összekapcsolása</p> <p>Téri tájékozódás fejlesztése</p>	<p>Egyéni</p> <p>Frontális, majd egyénre szabva, differenciáltan</p> <p>Frontális</p> <p>Frontális</p> <p>Egyéni</p> <p>Frontális</p> <p>Egyéni</p>	<p>Feladatlapok I.</p> <p>Tíz kép a mellékletből</p> <p>Feladatlapok I.</p> <p>Pohár, kanál, asztal, dob, papír</p> <p>Feladatlapok I.</p> <p>Feladatlapok I., ceruza</p>
4.	<ul style="list-style-type: none"> Beszélgetés: gyűjtőfogalmak gyakorlása (ruhák, élelmiszerek, erdei állatok). Hogy hívjuk egy szóval a keretekben lévő rajzokat? Fel tudsz még sorolni odatartozókat? (Feladatlapok I., 12. feladat) Mi van a terítő alatt? – Elrejtünk tíz tárgyat. Mi változott meg? – Négy-öt tárgy sorrendisége. Leteszünk öt tárgyat, majd a gyerekek becsukják a szemüket. Felcseréljük két tárgy helyét. Mire gondoltam (állatok)? – Felismerés tulajdonságok alapján. (Könyv 13. feladat) Szimulációs játék: Vásárolni megyek – Viselkedési szokások megbeszélése Hangutánzás: Képeket mutatok fel. Mit láatsz a képen? Utánozd a hangját (méh, medve, kutya, macska, egér, kígyó, ló)! (Képek a 3. mellékletből) Jobb-bal irány differenciálása (plüssjáték mozgatása): Tedd a játékot a jobb oldaladra, emeld föléd, tedd a széked alá, tedd a bal oldaladra! Otthoni feladat: formaazonosítás – Színezd ki az azonos formákat ugyanolyan színűre! (Feladatlapok I., 14. feladat) 	<p>Szókincsbővítés</p> <p>Taktilis érzékelés fejlesztése</p> <p>Ismeretek bővítése</p> <p>Viselkedési szokások elsajátítása</p> <p>Hangutánzás fejlesztése</p> <p>Téri irányok fejlesztése</p>	<p>Frontális</p> <p>Frontális</p> <p>Egyéni</p> <p>Frontális</p> <p>Frontális</p> <p>Frontális</p> <p>Frontális</p>	<p>Feladatlapok I.</p> <p>Terítő, tárgyak</p> <p>Boltos játéksarok</p> <p>Állatok képei a mellékletből</p> <p>Plüssjáték</p> <p>Feladatlapok I., ceruza</p>